

VSS BLED

Višja strokovna šola za gostinstvo, velnes in turizem Bled

Prešernova 32, 4260 Bled

NA ŠTRUKLJE V TRŽIČ

Tekmovanje: Turistični vodnik

Avtorica: Petra Zaplotnik

Mentor: dr. Boža Grafenauer

Bled, april 2022

Vsebina

1. UVOD	4
2. DEDIŠČINA ŠTRUKLJEV V SLOVENSKI KULINARIKI	4
3. POTEK VODENJA »NA ŠTRUKLJE V TRŽIČ«.....	5
ODESEK 1: KOFCE (20 minut).....	5
ODESEK 2: SLAP TOMINC (1 ura).....	6
ODESEK 3: VODEN OGLED STALNE RAZSTAVE V TRŽIŠKEM MUZEJU – TRŽIŠKI ŠUŠTARJI (30 minut) ..	6
Čevljarska delavnica	7
Življenje čevljarjev	7
Obutev	7
Peko	7
ODESEK 4: VODEN OGLED KURNIKOVE HIŠE V TRŽIČU (30 minut)	8
ODESEK 5: OGLED GRADA ALTGUTENBERGA (1 ura)	8
ODESEK 6: KOSILO V ŠTRUKLJARNICI MOJI ŠTRUKLJI TRŽIČ (1 – 2 uri)	9
4. ČASOVNICA VODENEGA OGLEDA.....	9
5. OSTALE INFORMACIJE O OGLEDANIH ZNAMENITOSTIH	10
6. CENE POSAMEZNIH OGLEDOV	11
7. PODATKI O VODENEM OGLEDU	11
8. VIRI IN LITERATURA	11

KAZALO SLIK

Slika 1 SLANI ŠTRUKLJI, VIR: SPLETNA STRAN MOJI ŠTRUKLJI	4
Slika 2 ŠTRUKLJARNICA V CENTRU LJUBLJANE	5
Slika 3 PLANINSKI DOM KOFCE	5
Slika 4 SLAP TOMINC	6
Slika 5 TRŽIŠKI MUZEJ	6
Slika 6 ČEVLJARSKA DELAVNICA	7
Slika 7 RAZSTAVA TRŽIŠKI ŠUŠTARJI	7
Slika 8 LOGOTIP PEKA	7
Slika 9 ČRNA KUHINJA V KURNIKOVI HIŠI	8
Slika 10 SOBA VOJTEHA KURNIKA	8
Slika 11 GRAD ALTGUTENBERG	9
Slika 12 ŠTRUKLJI	9
Slika 13 MOJI ŠTRUKLJI DETELJICA	9
Slika 14 LOGOTIP KOFC	10
Slika 15 LOGOTIP TRŽIŠKEGA MUZEJA	10
Slika 16 GRAD ALTGUTENBERG	10
Slika 17 MOJI ŠTRUKLJI DETELJICA	10

1. UVOD

V seminarski nalogi bom kot izhodišče za oblikovanje turističnega vodenja predstavila kulinarčno posebnost Slovenije, štruklje v povezavi z mestom Tržič. Za izbor tovrstnega tematskega vodenja sem se odločila, da bi še bolj izpostavila prepoznavnost samih štrukljev in Tržiča.

Bistvo turističnega vodenja z naslovom »Na štruklje v Tržič« je, da skozi kulinariko, natančneje skozi štruklje predstavili kulturne in naravne značilnosti Tržiča. Tura bo potekala od Podljubelja do slapa Tominc in vse do Tržiča. Namenjena je široki ciljni publiko, tako mladim kot starejšim. Na voden ogled se lahko prijavi oziroma udeleži 10 udeležencev.

2. DEDIŠČINA ŠTRUKLJEV V SLOVENSKI KULINARIKI

Štruklji so ena izmed najbolj priljubljenih slovenskih tradicionalnih jedi. Poznamo jih po vsej Sloveniji in jih pripravljamo na različne načine že več stoletij. Štruklje najbolj poznamo kot praznično jed. Prvi zapisan recept štrukljev naj bi bil leta 1589 napisan v Gradcu. Štruklje lahko pripravljamo na različne načine, pečene in kuhane. Štruklje lahko ponudimo kot glavno jedi ali prilogo k jedem, dodatke k juham. Pogosto so bilo tudi postna jed. Leta 1977 jih je v svoji kuharski knjigi omenil tudi Valentin Vodnik (Bogataj, 2021). V zadnjih letih gastronomije so se štruklji zelo razvili. Poznamo sladke in slane. Najbolj prepoznavni so štruklji iz skute. Vir: lasten. V zadnjem desetletju se

Slika 1 SLANI ŠTRUKLJI, VIR: SPLETNA STRAN MOJI ŠTRUKLJI

3. POTEK VODENJA »NA ŠTRUKLJE V TRŽIČ«

ODESEK 1: KOFCE (20 minut)

Turo začnemo pri kapelici v Podljubelju, kjer je tudi zbirno mesto. Za začetek se vodnica predstavi in udeležence seznanji z planom izleta. V uvodnem delu vodnica predstavi tudi pravila nagradne igre, ki bo potekala skozi celotno vodenje in zmagovalec je tisti, ki prejme največje število točk in ga na koncu čaka sladko presenečenje. Nato se predstavijo tudi udeleženci in jim razložim pravila nagradne igre.

Pravila nagradne igre: Da bodo udeleženci na posameznih točkah reševali izzive na temo štrukljev. Točke bodo nabirali: na poti proti slapu Tominc, od slapa Tominc proti Tržiškemu muzeju in od Tržiškega muzeja in ogleda Kurnikove hiše do gradu Altgutenberg.

Po kratkem uvodu in predstavitvi začnemo z vodenjem.

Najprej izpostavim nekaj informacij o Kofcah, ter izpostavim povezavo med štruklji in Kofcami. Planinski dom na Kofcah se nahaja na južnem pobočju Košute, od koder so vidni lepi razgledi v Ljubljansko kotlino. Gotovo se sprašujete kaj imajo skupnega Kofce in Tržič. Štruklji so nastali na planinini Kofce, kjer je sin oskrbnika planinskega doma zaradi lastnega zanimanja za štruklje in s tem jih je tudi sam pričel pripravljati za goste. Ponudbo štrukljev je začel razvijati na Kofcah, kasneje jih je presilil tudi v dolino, natančneje na Bistrico pri Tržiču in nato razširil prodajno ponudbo na dveh lokacijah v Ljubljani, najdete jih lahko v BTC Ljubljana in na Plečnikovih Arkadah.

Ponudba štrukljev je zelo raznolika, saj so narejeni iz vlečenega, kvašenega, listnato - kvašenega, polnozrnatega in tudi ajdovega testa z raznimi polnili, vse od slanih pa do sladkih polnil oziroma nadevov. Najdemo pa tudi najbolj tradicionalne štruklje, na primer sirovi skutini štruklji, pehtranovi, jabolčni in ajdovi štruklji, ter tudi nenavadne štruklje kot so; mesni, zelenjavni, drobnjakovi, špinačni štruklji, od sadnih pa si lahko privoščite borovničev štrukelj, štrukelj mango z jogurtom, jagodnega, limoninega in štruklji s dodatkom čokolade; pomarančni štruklje s temno čokolado, malinin štrukelj s temne ali belo čokolado,...

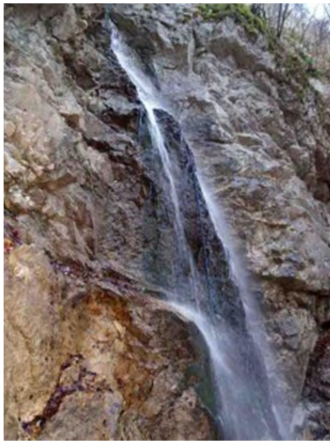

Slika 2 ŠTRUKLJARNICA V CENTRU LJUBLJANE

Slika 3 PLANINSKI DOM KOFCE

ODSEK 2: SLAP TOMINC (1 ura)

Slika 4 SLAP TOMINC

Od zbirnega mesta – kapelice v Podljubelju pot nadaljujem proti slapu Tominc po glavni cesti, kjer si ga tudi ogledamo. Vodnik izpostavi nekaj pomembnih informacij o slapu. Tominčev slap je visok 18 metrov v dolin Belega potoka. Slap spada med najstarejše pri nas, saj se to opazi v geološki sestavi kamna pod slapom. Kot se vidi je slap naredil že precejšno vdolbino v kamino. Tu tudi naredimo 15 minutni počitek in za slikanje. Po 15 minutah se ponovno zberemo in se odpravimo proti Tržiču.

Na poti proti Tržiču se začne nagradna igra, sodeluje lahko vsak udeleženec. Vodnica postavlja vprašanja že na danih ogledanih točkah in za pravilne odgovore si zapisuje točke za posameznika.

ODSEK 3: VODEN OGLED STALNE RAZSTAVE V TRŽIŠKEM MUZEJU – TRŽIŠKI ŠUŠTARJI (30 minut)

Ko prispemo do centra Tržiča, natančneje pred Tržiški muzej, vodnica predstavi Tržič in njegovo zgodovino in pove nekaj besed v samem Tržiču ter nekaj zgodovinskih informacij. Tržič je mesto, ki se nahaja na severnem delu Gorenjske. Leži ob sotočju Tržiške Bistrice in Mošenika ob južnem delu Karavank. Mesto je leta 1811 prizadel požar in po požaru se je mesto zelo počasi obnavljalo.

Tržič je razdeljen na štiri dele: tržno mesto, fužinarsko obrtniški del ob Mošeniku, cerkveni kompleks, ter južni del od naselja Bistrica, ki se je preoblikovalo v industrijski del mesta in vse do levega bregu Tržiške Bistrice. Leta 1985 je mesto zaščiteno kot kulturni spomenik. V starem mestnem jedru je nekaj objektov, ki so zavarovani kot spomeniki z kulturno dediščino; to so Mallyjeva hiša, župnijska cerkev Marijinega oznanjenja ter Tržiški muzej in Kurnikova hiša, ki si jo bomo pozneje ogledali. Zgodovina je močno povezana z Tržičem in je tudi najbolj znano čevlarsko središče v Sloveniji. V muzeju je razstavljeno več kot petsto predmetov, ki govorijo o preteklem delu čevljarjev oziroma »šuštarjev« in o obujanju ljudi ne samo v Tržiču temveč tudi drugod. Vodnica povabi goste na ogled stalne razstave v Tržiškem muzeju na temo tržiških Šuštarjev.

Kasneje po končanem ogledu sledi 20 minutni odmor in nato še ogled Kurnikove hiše. Ogledali si bomo čevlarsko delavnico bolj natančneje rokodelstvo, življenje čevljarjev, njihovo obutev in razvoj Peka.

Slika 5 TRŽIŠKI MUZEJ

Čevlarska delavnica

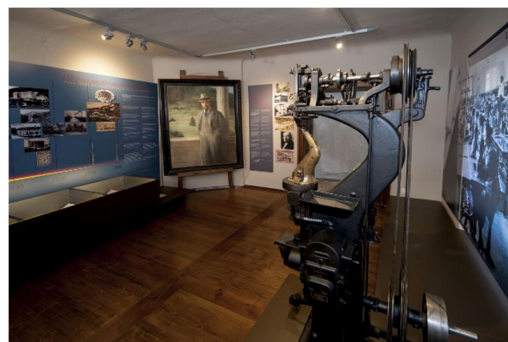
Vodnica še posebej izpostavi čevlarsko delavnico, saj predstavlja večšine izdelovanja obutve v Tržiču, ki se je ohranilo vse do sredine 20. stoletja. V delavnici so predstavljeni tudi načini izdelovanja čevljev iz 19. stoletja in še pred tem. Razstavljena je tudi čevlarska delavnica oziroma po domače »berštat«.

Slika 6 ČEVLIARSKA DELAVNICA

Življenje čevljarjev

Tu je predstavljeno življenje tržiških čevljarjev, ki je bilo povezano tudi z pravili in družbeno strukturo med vajenci, pomočniki in mojstri. Zanimiva so pričevanja o posebnostih nekdanjega življenja čevljarjev, povezana s ptičjim lovom, hranjenjem ptic. Čevljarji so se radi veselili, še posebej, na predvečer Gregorjevega, kjer so spuščali Luč v vodo. Za življenje čevljarjev sta bila pomembna zavetnika Krišpin in Krišpinjan. Tržičani naj bi o njiju vedeli le to, da sta se rodila in umrla na ponedeljek. Od tod naj bi izviralo, da šuštarji ob ponedeljkih ne delajo, da »udarjo ta plavga«.

Slika 7 RAZSTAVA TRŽIŠKI ŠUŠTARJI

Obutev

Razstavljeni so tudi številni izdelki čevlarske obrti in industrije, ki predstavljajo, kjer predstavljajo obuvala Tržičanov od konca 19. stoletja do sedanjosti. Raznoliko obutev nosili v različnih življenjskih obdobjih in ob različnih priložnostih, kot so na primer birma, poroke, za vsakdan, prazniki, razni športi,... Predstavljen je tudi razvoj obuvanja po svetu in na Slovenskem.

Peko

Peko je ustanovil Slovenec Peter Kozina. Od leta 1903, ko je bil Peko ustanovljen, je mogoče spremljati razvoj, ki je ključno vplival na življenje Tržičanov. V njem je bilo zaposlenih od nekaj sto Tržičanov do nekaj tisoč, proizvodnja obuval je v zlatem obdobju dosegala število več milijonov parov letno.

Slika 8 LOGOTIP PEKA

ODSEK 4: VODEN OGLED KURNIKOVE HIŠE V TRŽIČU (30 minut)

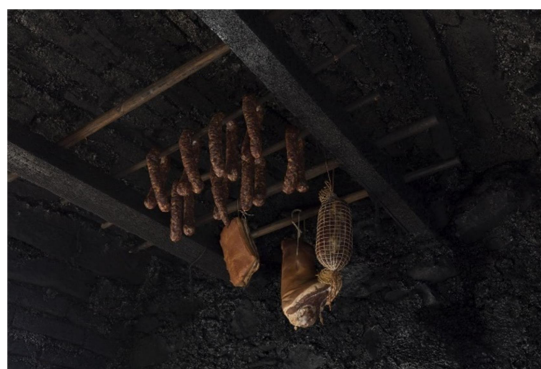
Po ogledu razstave Tržiški šuštarji sledi kratek odmor z nagradnimi vprašanji in nato ogled Kurnikove hiše. Kurnikova hiša zavzema posebno mesto v Tržiču. Njegova hiša sodi med najdragocenejša pričevanja bivanjske kulture v Tržiču. Hiša je dobila ime po priimku domačinu Vojtehu Kurniku, ki je bil pesnik in se izučil za kolarja na zahtevo očeta. Rodil se je leta 1826 prav v tej hiši.

Pritličje hiše je zidano, nadstropje pa leseno, prav tako kot tudi s škodlami krita streha. Na strehi so sušilne odprtine. Ima dve črni kuhinji, v pritličju tudi belo kuhinjo, v nadstropju njeno podobo zaznamuje gank. V pritličju je prikazana lokalna bivanjska kultura, ena od kamer pa je namenjena predstavitvi življenja in dela Vojteha Kurnika. V zgornjem nadstropju je stalna razstava Kolo se vrti, ko prevažata tovor in ljudi, ki prikazuje umetnost izdelovanja koles.

Po ogledu Kurnikove se bomo sprehodili še do zanje točke, kjer si bomo ogledali grad Altgutenberg.

Slika 9 SOBA VOJTEHA KURNIKA

Slika 10 ČRNA KUHNJA V KURNIKOVI HIŠI

ODSEK 5: OGLED GRADA ALTGUTENBERGA (1 ura)

Na poti na grad bo vodnica zastavila še zadnji skop vprašanj za nabiranje točk pri nagradni igri. Pred vhodom na grad in vodička pove nekaj informacije o samem gradu. Grad Altgutenberg oziroma Hudi grad kot mu pravijo domačini se nahaja ob vznožju Dobrče, nad naseljem Bistrica pri Tržiču. Grad stoji na konglomeratnem pomolu. Grad je poleg obrambne funkcije nudil tudi nadzor nad potmi, ki so bile povezane med Begunjami na Gorenjskem in današnjim prelazom Ljubelj. O tem je govoril tudi Valvasor. Leta 1511, ko se je zgodil potres in je doživel hud potres tudi grad, ampak ga niso več obnavljali. Rodbina se je preselila na grad Granz. Od takrat je grad dobil poimenovanje Altgutenberg.

ODSEK 6: KOSILO V ŠTRUKLJARNICI MOJI ŠTRUKLJI TRŽIČ (1 – 2 uri)

Za konec se bomo odpravili v prijeten bistro, natančneje v štrukljarnico Moji Štruklji, ki se nahaja na Bistrici pri Tržiču, kjer bomo štruklje tudi poskusili.

Po kosilu se razglasi tudi zmagovalca nagradne igre, ki je potekala med obiskovanje in ogledom znamenitosti. Nagrada zmagovalca je paket 6 štrukljev pa izbiri zmagovalca in vstopnica v Tržiški muzej.

Slika 13 MOJI ŠTRUKLJI DETELJICA

Slika 12 ŠTRUKLJI

4. ČASOVNICA VODENEGA OGLEDA

Ura / čas	Lokacija	Vsebina
09:00	kapelica Podljubelj (zbirno mesto)	- uvod - predstavitev in plan vodenja - predstavijo se še udeleženci - navodila nagradne igre
09:10	kapelica Podljubelj	- predstavimo Kofce in povezavo s štruklji in njihov razvoj
09:45	slap Tominc	-ogled slapa, pomembne informacije
10:15	sprehod od slapa Tominc do Tržiškega muzeja	-sprehod do Tržiškega muzeja -med potjo poteka nagradna igra
11:20	ogled Tržiškega muzeja	-voden ogled stalne razstave »Tržiški šuštarji«
12:20	ogled Kurnikove hiše	-voden ogled Kurnikove hiše
13:00	ogled gradu Altgutenberg	-voden ogled gradu
14:20	Kosilo v štrukljarnici	-kosilo v štrukljarnici (izbira vsak svojo jed in pijačo)
15:30	Podelitev nagrad in zaključek	-razglasi se zmagovalca nagradne igre in zaključni govor

5. OSTALE OGLEDANIH

PLANINSKI DOM KOFCE

Planinski dom na Kofcah

Peter Vogelник S.P.

Deteljica 10, 4249 Tržič

www.kofce.si

Telefon: 041 234 638

Email: info@kofce.si

TRŽIŠKI MUZEJ

Tržiški muzej

Muzejska cesta 11, 4249 Tržič

Telefon: +386 (4) 5315 500

Email: trziski.muzej@guest.arnes.si

Odpiralni čas: torek – nedelja; 10.00 do 18:00

GRAD ALTGUTENBERG

Kulturno umetniško društvo AMPUS

Podljubelj 151, 4249 Tržič

Email: drustvo.ampus@gmail.com

NAJAVA VODENIH OGLEDOV

TPIC Tržič, Trg svobode 18, 4249 Tržič

Telefon: 04 59 71 536 / 051 627 057

Email: informacije@trzic.si

MOJI ŠTRUKLJI

INFORMACIJE O ZNAMENITOSTIH

Slika 14 LOGOTIP KOFCE

Slika 15 LOGOTIP TRŽIŠKEGA MUZEJA

Slika 16

Slika 17 MOJI ŠTRUKLJI
DETELJICA

Moji Štruklji

Cesta Ste Marie aux Mines 36, 4249 Tržič

Telefon: 040 780 425

Delovni čas: od ponedeljka do petka; od 08:00 do 20:00

6. CENE POSAMEZNIH OGLEDOV

1. planinski dom na Kofcah – vstop prost
2. slap Tominc – vstop prost
3. Tržiški muzej (stalna razstava »Tržiški šuštarji«) – 2,50 EUR/ osebo – 25 EUR/ 10 oseb
4. Tržiški muzej (ogled Kurnikove hiše) – 2 EUR/ osebo – 20 EUR/ 10 oseb
5. ogled gradu Altgutenberg – 6,50 EUR/ osebo – 65 EUR/ 10 oseb
6. kosilo v štruljarnici Moji štruklji Deteljica – cca. 10 EUR/ osebo – 100 EUR/ 10 oseb
7. voden ogled Tržiča (2 uri) – 15 EUR/ osebo – 150 EUR/ 10 oseb

Cena na posameznika znaša 36 EUR.

Skupna cena vodene ture stane 360 EUR.

7. PODATKI O VODENEM OGLEDU

Kraj vodenja: Tržič in okolica

Čas: Predviden čas je od 9:00 do 15:00 ure.

Prijava: Prijava na turo bo objavljena in razpisana na družbenih omrežjih in na gmail naslovu zaplotnik.petra@gmail.com

Cena: cena vodenja na udeleženca znaša 36 EUR (v ceno je vključena vstopnina za ogled stalne razstave Tržiški šuštarji in ogled Kurnikove hiše, vstopnina na grad, cena kosila in vodenje)

Vodniki: za vodenje ture zadostuje en vodnik oziroma vodnica.

8. VIRI IN LITERATURA

Bogataj Janez, Slani, sladki, dobro zviti, štruklji, teknejo, če smo lačni ali siti!, založba Hart, Rožna dolina c. 1/26, Ljubljana, 2021

Kuhar Boris, Štruklji 100 izbranih receptov za tradicionalno slovensko dobroto, Cankarjeva založba – Založništvo, d.o.o., Ljubljana, 2015

[Štruljarnica Moji štruklji Slovenije v centru Ljubljane \(moji-struklji.si\)](http://moji-struklji.si)

[Tržiški Muzej – Internetna stran Tržiškega muzeja \(trziski-muzej.si\)](http://trziski-muzej.si)

[Dobrodošli v Tržiču \(visit-trzic.com\)](http://visit-trzic.com)

